

СЕКЦІЯ «ВДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА В УКРАЇНІ»

УДК 340.11

Саміло Г. О.

канд. юрид. наук, доц., ЗНТУ

ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ БОТСВАНИ

Республіка Ботсвана є країною, яка не має виходу до моря, в південній частині Африки, на північ від Південної Африки. Вона межує з Південною Африкою на сході і півдні, Намібією на заході і півночі, Зімбабве на сході і Замбією у вузькій смузі на півночі.

Сан були корінними жителями області, тепер званої Ботсваною. Сьогодні жителі Сан становлять невелику частину населення країни. Населення Ботсвани – в основному корінні африканці, більшість з яких складають тсвана і говорять на сетсване. Є також невеликі меншини Каланг, басарва, Кгалагади і інші народи. Сетсвана є державною мовою, якою розмовляють 78 відсотків, але англійська мова є офіційною мовою, якою розмовляють 2,1 відсотка населення.

Ботсвана, в минулому британський протекторат Бечуаналенд, який був оголошений в березні 1885 року. З 1885 року до незалежності історія Ботсвани була відзначена спробами включити її до Південної Родезії, а потім в Південну Африку. Закон про союз 1908 року передбачав, що Бечуаналенд, Басутоленд і Свазіленд повинні бути додані в Південну Африку.

Витоки закону в Ботсвані можна простежити до заснування Протектората Бечуаналенд. Однак тільки в 1891 році була сформована офіційна адміністрація. Наказ в Раді від 9 травня 1891 року надав Верховному комісарові право видавати законодавчі акти шляхом прокламації від імені Її Величності при здійсненні повноважень.

Звичайне право, чинне на місці Доброї Надії (нині Південна Африка), було римсько-голландським законом, отриманим з Голландії та розробленим вищестоящими судами колонії. Тому в 1891 році закон про Капський колонії був введений в протекторат Бечуаналенду і поширювався тільки на європейців / британців. Римсько-голландське право, на яке впливає англійське право, або закон Капський колонії, на який впливає англійське право, є загальним правом Ботсвани. Це загальне право існує пліч-о-пліч з законодавством, судовими рішеннями і звичайним правом (застосовується тільки до одноплемінників) в якості джерела права.

У 1920 році у зв'язку з розпорядженням адміністрації були створені Консультативна рада корінних народів і Європейський консультативна рада.

У Постанові № 74 про місцеву адміністрації від 1934 року і в Постанові № 75 місцевих судів від 1934 року передбачається впорядкування племінного правління і повноважень. Цьому чинили опір вожді. Отже, Великобританія надала самоврядування в 1964 році. В 1965 році була прийнята Конституція, яка призвела до перших загальних виборів; змінила столицю на Габороне та проголосила незалежність. 30 вересня 1966 року протекторат Бечуаналенд став незалежною Республікою Ботсвана з сером Серетсе Хамой в якості першого президента. Конституція суворо дотримується при застосуванні будь-якого закону. Незалежність судів закріплена в Конституції.

До створення Протекторату Бечуаналенд існувало безліч правових систем корінних народів, що проживають в районах проживання племен, які тепер все разом називають звичайним правом. Прокламація 1891 року доручила Верховному комісару поважати місцеві закони. Тому закони цих корінних народів отримали визнання, але не були включені в загальний закон країни. Конституція Ботсвани 1966 року змінила цю позицію і залишається такою сьогодні.

Римсько-голландське право є загальним правом Ботсвани, успадкованим від мису Колонія. Римсько-голландське право джерела знаходить в римському праві, які є під впливом звичаєвого права Нідерландів. Воно був введене в тодішню Капську колонію в 1652 році. Протягом багатьох років це право перебувало під впливом англійського загального права після британської колонізації.

Кримінальний закон Ботсвани походить від англійської мови, а докази засновані на південноафриканському законодавстві. В Ботсвані, він був розроблений протягом багатьох років на підставі законів, прийнятих парламентом, і судових рішень.

Законодавство відноситься до законів, які виходять від прийнятого парламенту або органів, яким парламент наділив повноваженнями видавати закони. Закони, прийняті парламентом, називаються актами, а постанови, прокламації, підзаконні акти, положення або правила відносяться до законів, ухвалених підлеглим (допоміжним органом) органом. Таким чином, законодавство складається з законів і допоміжного законодавства. Законодавство Ботсвани приймається Національними зборами відповідно до положень статті 86 Конституції. Дійсність законодавства залежить від дотримання Конституції.

Доктрина судового прецеденту також згадується як *stare decisis*, що є латинською фразою, яка означає «залишити рішення в силі». Відповідно до цього принципу нижчий суд зв'язаний рішенням вищого суду. Само собою зрозуміло, що ця доктрина ефективно діє на жорсткій ієрархії судів і регулярної системі правової звітності. Дотримання прецеденту допомагає

створити режим стабільних законів, який забезпечує передбачуваність і забезпечує розвиток закону відповідно до потреб спільноти.

Таким чином, правову систему Ботсвани можна вважати змішаною правовою системою цивільного права під впливом римсько-голландської моделі, а також звичайного і загального права.